

more okusno telečje meso izrežati samo na pesku, in zato je čisto peščeni okraj Velüwé za pitanje telet tako izredno pripraven. Povsod na Holandskem pa, kjer se teleta pitajo (in nekatera gospodarstva imajo jih redno po dvajset), držé se sledečih pravil:

Piča je izključno le mleko, kakoršno prihaja od krave in množina mleka povekšava se do popolnega nasitenja. Hlev mora biti teletu pripraven za ležo, ne pa za skakanje, hlev mora biti pol temen, zrak čist in bolj gorak. Hlev mora se lahko do dobrega dati snažiti, ne da bi se pri tem tele iznemirjalo; natančno snažnost štejejo v neobhoden pogoj dobrega pitanja. — Vsaka druga piča, katera bi se mogla dodajati mleku, kvarila bi dobroto mesa. — Tamošnji mesarji pa tudi na pogled spoznajo, je li bilo tele spitano s samim sladkim mlekom ali pa z drugimi dodatki. Spoznajo to po svitločisti barvi oči in trepalnic in po beli barvi notranje strani gobca.

Nekaj o napakah pri mleku.

(Dalje.)

Še druga napaka, katera se pri mleku dostikrat nahaja, je, da se zasiri — nagloma skisa, posebno pri srednji gorkoti. Ta napaka pokaže se ali koj po molženji ali celó prav pri molži, včasih, na pr. pri ovčiču, pa se zasiri uže v imenu, tako, da se izmolzavajo prav siraste drobtine mešane s tekočim mlekom, oziroma siratko.

Tej mlečni napaki so vzroki navadno le unanji, kakor nesnažnost mlečne posode, velika vročina, nagla sprememba vremena, posebno je to znana skušnja, da se pri soparnem južnem vremenu pred nevihtami mleko prav pogosto in hitro zasiri. Enak nasledek pa se pokaže, ako so krave delj časa bile na vročem solncu.

Konečno pa povzročijo to napako, kakor zgoraj omenjeno, tudi nekatere bolezni pri kravah, posebno izpuščaji in bolezni prebavanja, in konečno se nahaja ta napaka tudi po krmenji krav s slabo, kislo krmo.

Odpraviti to napako pri mleku navadno ni posebno težavno s tem, da se odpravi vzrok njen; tedaj strogo, brez ozira strogo gleda na snažnost pri mlečni posodi, pri hlevih in pri shrambah za mleko. — Ako je vzrok bolezen krave, tedaj se pri boleznih prebavil priporočajo zdravila, kakoršna smo priporočali pri žlemaštem mleku; tudi je dobro devati vsak dan na krmo po štiri žlice pepela iz trdih drv, ako je pa mleko uže zasirjeno v vimenu, tedaj je treba kravo po štiri do petkrat pomolsti, vime večkrat na dan umivati z mrzlo vodo, po umivanji pa obrisati in pa še pokaditi s puhom zavretih kamelic. Mleko samo obvaruje se zasirjenja s tem, da se mu dodá nekoliko ogljeno-kislega natrona ali pa pepelike (Pottasche). — Homeopatično priporočá se: Sulphur, Phosphor in pa Antimonium tartaricum.

Grenko mleko je zopet druga napaka, katera se lahko spozna pri pokušanji mleka in iz takega mleka izdelanega surovega masla. — Mleko je grenko ali koj pomolženo, ali postane táko nekaj kasneje, in to se ravna po tem, ali je vzrok grenkote v kravi ali zunaj krave. Grenko mleko ali iz njega izdelano surovo maslo je veliko manj, včasih celó nič vredno, kedar celó ni za vživati.

Ali je krava bolna na jetrih, na žolču, in vsled tega ali pa tudi iz družih vzrokov na prebavilih, postane mleko navadno grenko; tako pa tudi postane, ako krave delj časa in večinoma vživajo grenke rastline, kakor, pelin, kostanj, cijan, pa tudi po česnu, čebuli, redkvi in pa zavživanji zdravil nekatere vrste. — Sicer je pa

tudi nesnažna mlečna posoda in taka mlečna shramba dostikrat vzrok grenkemu mleku.

Odstranjenje napačne krme, ozdravljenje dotične bolezni, za katere se homeopatično priporočá Sulphur in Phosphor, in pa snažnost so pripravna sredstva z vspehom grenkoti mleka.

(Dalje prihodnjič)

Gospodarske izkušnje.

Zguba pri teži pridelkov.

Marsikateri pridelki imajo vsaj v gotovih krajih zaradi posebnih tržnih razmer ali zato, ker je prevažanje nekaterih pridelkov od daljnih krajev sploh predrago, redno spomladi precéj višo ceno, kakor v jeseni. Pri takih pridelkih je posebno važno vedeti, za koliko se vsuše čez zimo. Pa to je pomenljivo tudi pri družih pridelkih, katere kdo hrani ali nakupava, da bi jih potem prodal za višo ceno.

Kmetijski koledar avstrijski priobčuje gledé omenjenega vsušenja sledeče številke, ki so najbolj razumljive tako, da se bere za odstotke: od centa (stota) dotičnega pridelka se vsuši toliko funtov.

Vsuši oziroma na teži znaša izguba v devetih mesecih:

pri ječmenu	„ „	1 funt	(1 ⁰ / ₁₀)
pri ovsu	„ „	2 funta	(2 ⁰ / ₁₀)
pri pšenici	„ „	1 funt	(1 ⁰ / ₁₀)
pri rži	„ „	1 funt	(1 ⁰ / ₁₀)
pri sočivji	„ „	2 do 5 funtov	(2—5 ⁰ / ₁₀)
pri senu in otavi	„ „	8 do 10 funtov	(8—10 ⁰ / ₁₀)
pri krompirju in repi	od centa	4 do 5 funtov	(4—5 ⁰ / ₁₀)

Gospodarsko-podučne stvari.

Novi gospodarski stroji.

Spisal Ivanov Gabrovčan.

Prišel bo čas, ko se bo železna kača zvijala po zemlji, in takrat bo tudi kmet odložil staro orodje ter z železnimi stroji opravljal svoja težka dela

Iz prerokovanja sv. Šembile.

Strah in trepet je navdajal marsikoga, ko je goreči hlapon prvokrat dirjal čez naša polja in lahkoverni ljudje so to iznajdbo pripisovali pravemu pravcatemu hudiču. Vsaj pa tudi ni bila šala. Kdor je prvokrat videl železni voz, kako se v temni noči drvi proti človeku z rudeče in zeleno se iskrecimi očmi v podobi pravega „Bognasvaruj“, temu si težko izbil iz glave te prazne marnje. Ali tudi tega se je ljudstvo navadilo.

Z novimi izumi obogatil je svet tudi kmetijstvo, katero se je pri Angležih, Francozih in Nemcih tudi kmalu silno povzdignilo. Toda pri nas je bilo drugače. Naš narod je bil vse do najnovejšega časa brez pravega poduka in vodstva. Malo stvari smo v prejšnjih časih dobili od večerne strani, ki bi nam bile kaj prida koristile, zatoraj se ne moremo preveč čuditi, zakaj se naši kmetje tako trdo držé starih navad in starega kmetovanja. Razun tega je v slovenskem in v obče v slovanskem narodu tako vkoreninjen stari način kmetovanja, katerega je on podedoval od svojih očetov in pradedov, da mu kaj novega težko vrineš.

Kako čvrsto in trdoglavo držala se je roka cepca, slamorezne kose, ali stare velnice, in vse to so izpodrinili novi gospodarski stroji. V premnogih krajih naše

slovenske domovine so uže vpeljani, ter povsod, kodar si jih morejo omisliti, opaža se, da se je ljudem z olajšanim delom pomnožilo dobro stanje. Pa poslušajmo, kako je bilo z novimi stroji v Ž.

I.

Bilo je v nedeljo popoldne po krščanskem nauku, ko se je zbralo nekoliko možakov v Kmetovo krčmo v vasi Ž. na sorškem polji. Bila je uže starodavna navada, da si je gospodar privoščil na praznik Gospodov požirek božje kapljice. Saj si jo je tudi zaslužil v obilni meri med tednom. Pri takih prilikah uganili so ti možaki, trde kože, dobrega zrna, marsikatero modro. Največ si pa čul govoriti o boljših starih časih, o prevelikih davkih, sploh da

„Skrbi in slabe leta
Teró uboz'ga kmeta“,

bile so vam vsakdanje tožbe.

Stari Kmetelica začne prvi tarnati o preobilnem delu, da mu manjka delavcev, ker otroci so mu še pre-slabi, a najemanje zopet preveč stane.

„Možje, nekaj posebnega vam hočem danes pokazati“ — pravi Posojnik, najrazumniši gospodar Ž. vasi; po teh besedah seže v žep po neki papir, ter ga razgrne po mizi. Pa glejte čuda božja; kaj je bilo na tem papirji? Cela dolga vrsta čudnih koles, jermenov in še bolj čudnih mašin, česar še nikdar nobeden ni videl. Posojnik jim začne vse to razlagati, kakor mu je v mestu L. pripovedoval neki gospod. Da ste jih vi videli te kmete, kako so se spogledovali in za hrbtom muzali Posojniku, ko jim je pravil, da ta mašina sama mlati, druga zopet slamo reže, tretja seje itd. Šaljivi oče Maticelj se je samo čudil, da „škrici“ niso skrivaj med te stroje vteknili tudi kako mašino za nove davke, a stari Kmetelica hotel je zastaviti vse letošnje pridelke, ako on vsacega zrna prej ne olušči, kakor ga ta kolesa s slame potegnejo.

Premišljevali so in vgibali ter se tudi prepirali, zakaj da je gospoda te mašine izmislila. Eni so trdili, da je nastala menda taka lakota med lačno gospodo, pa skuša čim hitreje dobiti v roke žita in moke.

Stari Sluga podpre se na svojo palico — bil je hrom na levo nogo — in jim začne tako-le razkladati: „Dandanes malokdo kaj drži do prerokovanj, ali kar se bere v bukvah sv. Šembile, to se je vendar uže večkrat resnično pokazalo. Zato se jej sme kaj verovati. Pa kdo bi bil tudi pred dobrimi 40 leti veroval njenim besedam, da bo železni voz dirjal skoz našo deželo v Trst, ter nazaj na Dunaj vozil sol in drugo robo, pa vse to se je zgodilo. Uže moj ranjki oče, Bog jim daj dobro, pravili so, da stoji v bukvah sv. Šembile zapisano, da kmalu, ko se bo zvijala železna kača po svetu in ko kmet ne bo več delal z rokami, ampak z mašinami, tedaj bo prišla strašna nadloga na ravno to-le naše Sorško polje. Prihrumele bodo silne vojske sem, in vse bo padalo pod bridkim mečem sedmero kraljev, ki se bodo še le pod sedmoverho smreko pomirili. Takrat bo srečen on, ki bo odnesel živo glavo. Če se bode ta na 3 dni daljave srečala 2 človeka, bode jima prvi pozdrav: Kje si bil, preljubi kristjan, da si še ostal živ? Možje, verujte mi, da ta čas ni daleč.“

Grozna tihota je nastala med poslušalci, in vsak je premišljeval sam seboj, če bo on tako nesrečen, da bo to doživel in tako srečen, da bo preživel.

Sluga pa ponosno gleda okoli sebe, ter na obrazu mu lahko bereš, kako dobro dé njegovemu srcu, da je tako ganil lahkoverne poslušalce.

Sreča je hotela, da je ravno Polenčev študent, ki študira na visokih šolah na Dunaji, stopil v krčmo. Ve-

selo pozdravijo možje študenta, ki jim je bil jako priljubljen. Od vseh strani so mu napivali, ter ga v sredo med-se posadili.

„No, ti, ki si uže videl črno šolo, povej nam, kaj stoji v onih bukvah sv. Šembile“ — povzame Maticelj.

Janez stori se pri teh besedah silno važnega, pomakne očali, brez katerih si ga tako ne moremo predstaviti, globlje na oči, in pregledavši dva-, trikrat zvedava lica kmetov, zbere vso svojo modrost in spregovori:

„Možje, preiskal sem vse kote cesarskega mesta in bukev sv. Šembile nisem našel. Pač pa sem bral o starodavnih rimskih kraljih, ki so živeli mnogo let pred Kristovim rojstvom, da je za njihovega kraljevanja živela ta Šembila, poganska prerokinja. Njene bukve so popolnem lažnjive, a pravljice o Sorškem polji niti ni v onih bukvah, temveč to si je lahkoverno ljudstvo samo izmislilo. Da smo mi ljudje toliko napredovali na vseh stranéh, vse to je storil človeški um, razsvitljen z malim žarkom neskončne božje svetlobe. No, ker so ljudje toliko pametnejši postali, potem gotovo ne bodo tako krvoločno preganjali svojih bratov, kakor nam Šembilino prerokovanje obeta.“

Kakor bi se jim bil odvalil težek kamen od srca, tako so se oddehnili naši možje po Janezovih besedah. Pretekkel jim je dan pri tacih pogovorih, a proti večeru razide se društvo. Domu gredoč je pač vsakdo premišljeval o teh iznajdbah, ali verjeti ni hotel nobeden.

(Dalje prihodnjič.)

Spomini

na veliko slavjansko romanje v Rim leta 1881.

Spisuje Jos. Levičnik.

(Dalje.)

Od cerkve Jezusove ni daleč do one sv. Ignacija Lojolanskega, in ni mi bilo težko, najti je. Popis rimskih cerkva poslednjič dela pisateljem uže nekako težavo, to pa zarad tega, ker je v resnici ena lepša memo druge. Povsod se krasote in umotvori pričnó z novega. Tudi o tej cerkvi to velja. Poleg mnogih znamenitost, s katerimi se ponaša to svetišče, je altar sv. Alojzija, zavetnika šolske mladine. Nahaja se v glavni kapeli desne strani. Da je umetnija stavila vso svojo moč v to, ta altar prekrasno in dragoceno olepšati, sprevidi se iz tega, ker je on tako rekoč grobni spominek tega slovečega svetnika, katerega telesni ostanki pod njim v lazurnem sarkofagu počivajo; duši ogledovalčevi pa pomaga predstavljati slavo sv. Alojzija prelepa podoba njegova iz belega marmelja, ki nad altarjem kaže njegov vnebohod. — In kakor sta si v cerkvi Jezusovi nasproti postavljena altarja sv. Frančiška Ks. in sv. Ignacija, tako tudi tukaj sv. Alojzija altarju ravno počez stoji oni zveličanega Janeza Berhmansa, kateri je bil prvemu (sv. Alojziju) v vseh čednostih zvesti posnemovalec in tako rekoč so-brat. Tudi njegovo truplo počiva ravno pod altarjem.

Ker je hodila po cerkvi ravno neka nemška družina, ki je imela s seboj nemščine zmožnega voditelja (Cicerone), kateri je on vse znamenitosti po njej razkazeval, pridružil sem se jim molčé tudi jaz, in tako sem izvedel o tem svetišči še marsikaj. V vseh altarjih shranjuje se mnogo svetinj; zlasti znamenit je veliki ali glavni s telesnimi ostanki 83 sv. vojakov in mučenikov. Tudi mašni plajšč in nekoliko obleke sv. Ignacija shranjuje se v tej cerkvi.

zih v tistem hlevu in enako krmenih krav; dostikrat pa se je ta napaka pri zanemarjenji razširila tudi na vse krave istega hleva.

O vzrokih te napake se je ugibalo dolgo in tudi še zdaj niso dokazani do dobrega, samo toliko se vé, da je napaka ta po svoji naravi neka plesnoba, katera razkroja in končuje mleko in prenešana malenkost te plesnobe v popolnem zdravem mleku širi se enako hitro na tem in ga hitro pokonča po vsem.

Odpravi se ta napaka le zelo težko in z največo snažnostjo v vseh ozirih. — Krave ne smejo dobivati piče nesnažne in tudi ne pokvarjene, ne iz nesnažnih jasel in ne iz druge take posode.

Popolnem osnažen mora biti hlev, do dobrega osnažena mora biti vsa mlečna posoda, mlečne shrambe morajo biti osnažene tako, kakor je bilo v „Novicah“ uže večkrat priporočano, potem se še pobelijo in pridno zračijo. Ako se cedila ne dajo do dobrega prekuhati v lugu, morajo se zamenjati z novimi, zanesljivo snažnimi. — Preiskati se mora dalje, od katere krave prihaja pokvarjeno mleko, katero se mora potem ločiti in posebej spravljati, krava pa zdraviti z zdravili, katera pospešujejo prebavanje; homeopatično priporoča se o tem slučaju Pulsatilla in Nux vomica.

(Dalje prihodnjič.)

Gospodarsko-podučne stvari.

Novi gospodarski stroji.

Spisal Ivanov Gabrovčan.

(Dalje.)

II.

Nekega popoldne prisopiha iz bližnjega mesta vaški kovač. Znoj mu je tekel po obrazu, a zaprašeni čevlji kazali so, da je danes malo hitrejšo pot vbral. Ko se je malo oddehnil, začel je pripovedovati strmečim sosedom, da je pri Balantu v L. mašina, ki je podobna onim črčkarijam, katere je zadnjič Posojnik pri Kmetu kazal.

„Možje, da bi bili vi videli, kako se na to mašino dela! Od miline bi se vam srce smijalo. En človek vrti z majhnim trudom neko kolo, in otep za otepom se spreminja v lepo drobno rezanico, ki je podobna ovsu.“

„O, če je pa ovsu podobna — pristavi šegavi Maticelj — „potem takoj kupim tako slamoreznico, vsaj našega sirca bom gotovo lahko goljufal. Namesto ovsa dajal mu bodem to novo rezanico.“

„Ej, ti Maticelj, če ne lažejo rebra tvojega kljusea, potem ga ti uže sedaj poskušaš slepariti“ — zbode ga Sluga.

„Ti ga pa še nimaš ne, vsaj je vendar bolje, imeti kljuse, kot pa nič“ — odreže se Maticelj, in pravda je bila končana.

Sklenili so, da pojdejo ob prvi priliki v L., da si ogledajo to novo prikazen, kakor ogenj, razširila se je po celi vasi novica, da odslej ne bo treba več čepeti po cele tedne na stari, leseni slamoreznici, ter špičiti počasno par slamic. Pravil je to sosed sosedu, žene so se med seboj pogovarjale, in zvečer je marsikak fant na vasi glasneje zavriskal.

Po cele trume vaščanov hodile so v mesto L., da vidijo novo izmišljeno slamoreznico. Delavec pri mašini odgovarjal jim je s početka na vsa vprašanja ter jim razkladal vse na drobno, ali tolika je bila njihova izvedavost, da se je možu na zadnje vtrudil jezik, in ko je

necega dne tudi Maticelj prišel pogledat to novo čudo, omolknil je delavec popolnem. Vsa vprašanja so bila bob v steno, gluh je bil za-nj in za druge.

Ko se je povrnil Maticelj domu, ni mogel prehvaliti ljudem novega stroja, ter je zraven od srca pomiloval nesrečnega moža, ki pri tako lepi mašini mora biti nem in gluh.

No, kmalu se je hrup po vasi polegel, ko so se na tanko seznanili s to čudno iznajdbo, in skoraj bi bili v Ž. pozabili na vse nove stroje, ko bi jih ne bila nova, do zdaj še ne slišana novica zopet oživela.

III.

Posojnik ni več miroval, odkar je dobil oni papir v roke ter na svoje oči videl novo slamoreznico v L. Premišljeval je noč in dan, kako bi si olajšal svoja obilna in težka dela. Neke srede popoldne prinesle so „Novice“ iz Ljubljane cele vrste popisov novih gospodarskih strojev. Cela založba je bila v Ljubljani. In kmalu se je premislil Posojnik. Necega ranega jutra ob žetvi vpregel je svojega konjiča, pa hajd v Ljubljano, da vidi, koliko bodo neki vredni ti stroji. Ves strmeč gledal je te iznajdbe človeškega uma in sam svojim očém ni veroval, kar je vse tu videl. Posebno se mu je dopadla mlatilnica, ki je z neznano hitrostjo požirala snop za snopom, ter tako čisto omlatila, da ni bilo na slami ne zrna ne plev. Ni se hotel vrniti domu brez mlatilnice. Vsaj žito je bilo uže požeto, torej bo takoj dela. Šel je v hranilnico, kjer je imel precejšen kupček prištedenega (privarčevanega) denarja, ter je na mestu plačal mlatilnico.

Vesel sam seboj in na svojo mlatilnico ponosen vozil se je Posojnik proti domu. Vsaj pa tudi ni, kar si bodi, daleč na okolo ni nobenega kmeta in celo ne grajščaka, ki bi hotel za take stvari denarje trositi. Na koncu vasi so se lovili vaški samosrajčniki, ko ugle-dajo Posojnika. Z velikim vriščem udrli so jo nazaj v vas, ko so opazili neko pisano reč na vozu, ter prej, kot je prišel on domu, vedela je uže cela vas, da je Posojnik pripeljal neke pisane orglje, ali kaj, hudimana. Kmalu je obstopila množica radovednih vaščanov voz. Vedel pač nobeden ni, kaj je to, in poredni Posojnik jim navlašč ni hotel povedati, temuč postavi mlatilnico na pod (skedenj). Med tem časom dohajalo je vedno več ljudi. Na zadnje se Posojnik vendar usmili radovednežev, ter jim prav resno pové, da bo v 3 dneh omlatil s tem novim strojem 160 mernikov žita. Glasno krohotanje od vseh strani ga vstavi pri teh besedah, ter prav obžalovali so Posojnika, da se daje vedno za nos voditi od zvite gospode. On ni odgovarjal njihovemu smehu, temuč stopi za mlatilnico ter reče svojim hlapcema, da zavrtita kolo. Votlo je zabrenčala mlatilnica, tako da je marsikako staro ženico strah prešinil, in mislila je: „To je s hudim v zvezi“. Ali Posojnik popade snop, potlači ga v mlatilnico, in v enem trenutku ležala je čisto omlačena slama pred mlatilnico. Vzame drugi snop in tretji, ter tako je šlo dalje. Kdo je v stanu opisati otroke, možé in žené, ki so to gledali! Poprej so bili iz srca prepričani, da iz tega zrna ne bo moke, in zdaj na enkrat gre vse tako odročno. Vsa ropotija je komaj za 2 kolovrata, pa tako delo opravlja!

Naš Posojnik se pa ne zmeni mnogo za-nje, temuč snop za snopom tlači v mašino. Vidno se je zmanjševalo snopje, a pred mlatilnico se je vzdigoval velik kup omlačene slame in žita. Neverni ljudje so se zdaj prepričali, da je to zares koristna naprava. Ko sta se hlapca nekoliko utrudila, pristopila sta 2 sosedna fanta, in tako so se vrstili. Zašlo je kmalu solnce, a na ve-

čerjo in počitek ni nikdo mislil. Ne en hip ni stala mlatilnica, in Posojnik tudi ni pozabil v mlatilnico devati. Do ranega jutra je ropotala, a ko je proti jutru ostala še sama danica na nebu, bil je cel kup snopovja na podu izprazen. Ko je potem Posojnik očistil žito, ter ga izmeril, bilo ga je čez 60 mernikov.

Kot blisek šinila je po celi okolici novica, da ima Posojnik nov mlatilni stroj. Glas o bogati nevesti seže v deveto vas, pravi pregovor, ali ta novica se je raznesla daleč čez devet fará. V celih gručah hiteli so radovedni ljudje skupaj, da se sami prepričajo in na svoje oči vidijo to nezaslišano čudo. Čez par dni omlatil je Posojnik vse svoje žito. Posodil je potem mlatilnico sosedu in tako naprej. Zahteval ni mnogo od nje, pa to malo je zadostovalo, da je dobil obresti od založenega denarja, bode kedo porekel, ali ne tako, še prvo leto mu je bil ves denar, kar ga je za njo dal, povrnen.

(Dalje prihodnjič.)

Podučne stvari.

Stariši, pomagajte učiteljem pri odgoji otrok.

Spisal J. Dimnik.

Ljudski šoli je naloga, odrejati otroke, da bodo нравni in pobožni, razvijati jim duševne moči, oskrbovati jih s potrebnimi znanostmi in vednostmi, da se lahko dalje omikajo za življenje in jih postaviti na trdna tla, da bodo kedaj prida ljudje in državljani. — Da pa zadostimo tej točki šolske postave, mora slehrni učitelj stariše otrok na pomoč poklicati, da mu pomagajo pri njegovem težavnem delu, kajti pregovor pravi:

„Družina in šola sestrici ste dve,
Nobena samotna hoditi ne sme.“

Ako pa hočemo otroka prav odgojiti, moramo najprej v njegovo nedolžno srce globoko pogledati. Otrokovo srce je velika knjiga, katere nikdar dosti ne prebiramo, in njegova natora je velik svet, katerega nikdar dosti spoznati ne moremo. V nedolžnem srcu tičijo vse zapreke, kakor tudi vse zmožnosti k pravi krščanski odgoji. Podobni so nedolžni otroci blagim, mladim drevescem. Mlada drevesca pa potrebujejo skrbnega vrtnarja in ravno tako tudi otroci niso v stani sami od sebe prida ljudje in državljani postati. Kedo pa zamore temu najprvo pripomoči? Gotovo nihče drugi ne, kakor vi dragi stariši in za vami pa učitelji. Med vsemi temi je pa mati prva in najboljša vrtnarica, ki na svojega otroka najlepše vpliva. Mati je zlasti poklicana, srce svojega otroka prav obdelovati. Kakor boste vé, matere, svoje otroke od mladih let nagnile, na dobro ali na hudo stran, tako bodo večidel vse svoje življenje ostali in kar boste v nedolžna srca sadile, dobro ali hudo, to bode tudi iz njih prirastlo. Vsi ljudje so pa nagnjeni več k hudemu, kakor k dobremu. Tudi pri malih otrocih se to nagnenje k hudemu, to je tisto strupeno zelišče, ki se v mladem srcu ukoreniniti hoče, kmalu prikazuje. Kakor pa skrben vrtnar svoja drevesca obrezuje, jih trebi, okopava in priliva, tako se morajo tudi matere truditi in prizadevati, da tisto slabo nagnenje, katero nežno srce tlači in teži, koj s početka izpulijo.

Ako vidite toraj, da so vaši otroci k eni ali drugi slabi reči nagnjeni, ne smete temu hudemu nagnjenju svojih otrok streči, ampak se morate temu hitro — v začetku zoperstavljeni, da strupeno zelišče iz srca svojega otroka — če ne popolnem iztrebite, vsaj vedno in

pridno obrezujete, da mogočno ne postane. Na priliko, otroci so radi nagnjeni k svojeglavnosti. Svojeeglavnost se mora pregnati, kedar hočejo otroci kaj tacega imeti, kar ni prav. Napačno je, nespametnim otrokom vse privoliti, česar poželjujejo. Iz taceh razvajenih otrok nikdar nič prida ne bo. Taki otroci utegnejo biti kedaj krvava šiba svojim nespametnim starišem. — Otroci so radi k nezmernosti v jedi nagnjeni. Ne dajajte jim toliko, kolikor hočejo imeti.

Otroci so pogosto nagnjeni k prevzetnosti. Ne hvalite otrok zavoljo vnanjih reči, zavoljo obleke, lepote ali kake spačenosti; tudi takrat ni treba otroka preveč hvaliti, kedar je naloženo delo dobro dovršil; storil je le svojo dolžnost. Dosti je, če mu rečete: „Tako je pray, drugi pot tudi tako stori, ali pa še boljše“, ali: „Česar se mlad navadiš, boš v starosti znal“. Zmerna pohvala otroka podpre, nezmerna ga spridi. —

Nahaja se včasih pri otrocih lakomnost, in kjer se to nagnenje pase, tudi tatvina daleč ni. Komur se ta hudobni nagon v mladosti ne izžene, tacega potem tudi ječa ne poboljša. — Med otroci je veliko nevošljivosti. Soznanite otroke kmalu s prelepim naukom: „Vse, karkoli hočete, da vam ljudje storé, tudi vi njim storite!“ Vzemite jim še to, kar se jim zavoljo nevošljivosti premajhno ali preslabo zdi. — Iz katerega gnjezda prileze pri otrocih jeza, togota, maščevanje, sovražstvo? Iz nature, ki je k jezi nagnjena, in iz slabe izreje. Če se otrok joka, ker se mu ni kaj po volji zgodilo, ker mu niste dali, kar mu dati niste smeli, česar je želel, pustite ga pri miru, naj mu odtekó mačkine solze. — Da bi otroke lažnjivosti obvarovali, verjemite jim tako dolgo, dokler jih na kaki laži ne zasačite. Z zaupanjem si bote zaupanje pridobili. Če pa otrok laže in se mu laž skaže, potem naj bo za laž posebej kaznovan. — Vsako hudo nagnenje si prizadevajte pri svojih otrocih v začetku premagati, kolikor je največ mogoče. (Konec prih.)

Spomini

na veliko slavjansko romanje v Rim leta 1881.

Spisuje Jos. Levičnik.

(Dalje.)

V starem Rimu imela so glavna kapitolska poslopja svoja čela (glavne sprednje strani) obrnjena proti izhodu; vsled položaja novega (sedanjega) Rima pelje glavni vhod na kapitol od severa, proti kateri strani je tudi njegova glavna palača zasukana. Široki, polagoma nauzviš pospenjajoči se pot (prav za prav nekako terasolične stopnjice) peljá navkreber. Pri dnu čuvata ob stranéh dva lepa staro-egiptovska oroslana iz bazalta vhod na kapitol; iz žrel bruhata prijetno-šumljajočo studenčnino. Na vrhu pa stojita na simetričnih postamentih orjaška kipa paganskih pol-bogov Kastora in Poluksa s svojima bojnima vrancema; njima ob stranéh pa drugi spominki starorimske umetnije. Na planoti kapitolskega homca se razširja jako mični štiri-ogelni trg, opasan od treh prekrasnih palač. Ona v osredji je najlepša; zove se starešinska palača (Senatoren-Palast). Prezale, nepokrite, še po slavnem Mihelangelu izgotovljene kamnite stopnjice peljajo od obeh zunanjih strani gor proti portalu palače, v kateri delujejo razni mestni uradi. Iz osredja prekrasne te stavbe se ponosno dviguje šibki stolp. Zvon, ki visi v njem, ima dovolj kontrastni (daleč-narazni) namen. Ako umrje papež, se oglasi on prvi; — o pustu pa daje njegovo donenje tudi prvo znamenje za pričetek raznovrstnih razveselje-

Ako se prašamo, če se navzlic tako žalostnim prikaznim zares nič storiti ne dá, če smemo brez očitanja vesti roke križem držati v tem, ko se med prebivalstvom godé najnevarnejše premembe pred našimi očmi, moramo pač res pripoznati, da se ona strupenina, ki žuga razdjati družbinski organizem, dá le nekoliko pripeljati do očitnih vzrokov nazaj, da se dá z velikim prizadevanjem vseh stanov odstraniti le v mali meri ter omejiti v svojih nasledkih.

Tem bolj pa je naša sveta dolžnost, kolikor poznamo vidne vzroke in vemo pripomočke zoper nje, z vsemi močmi vstaviti propadanje, ki kakor vsako pogrezovanje z geometrično zmiraj večo naglostjo s časom napreduje.

(Konec prihodnjič.)

Gospodarsko-podučne stvari.

Novi gospodarski stroji.

Spisal Ivanov Gabrovčan.

(Dalje.)

II.

Prišel je tudi stari Maticelj pogledat to novo iznajdbo. Ogleдал in pretipal ji je vse dele in potem ves zadovoljen prikimal Posojniku:

„Hej, Janez, kedo bi bil mislil, da bomo na stara leta nehali natvezati ona jermena na cepcih!“

„Tudi cepcev in betic ne bode treba več kupovati. Stali so te gotovo toliko, kot mlatilnica, če jo za par dni najameš. Pa poslušaj me, Maticelj, da ti povem kaj več o koristi mlatilnic. Koliko je uže vredna ta hitrost! Pomisli tudi, poprej smo tolkli in tolkli to snopovje po 3 in celó 4 tedne, da se je uže v klasji moka delala, pa meniš, da je šlo zrno ven? Eh, kaj še, prav žalost in nevolja me je obhajala, ko sem včasih pregledoval omlačene otepe, v katerih je bilo še vse polno rumenega žita. Ta nova mašina pa osmuče hitro celi snop, in če dobiš kako zrno na klasji, dam ti za vsacega šestico.“

„Da, to je pa res, čisto pa dela, čisto. Koliko smo razbijali prejšnja leta kak nasad po cele ure. Vroč pot nam je lil po čelu. Ko je ono leto na sv. Medarda deževalo, ter smo imeli celo poletje mokro, nisi pač mogel žita z lepa posušiti. Koliko se je izgubilo žita! In ta mašina tudi vse mokro klasje omlati, vsaj se žito lahko tudi pod streho posuši. Poprej je moralo snopovje v kozolci viseti po 3 tedne in še več, ker na podu ni bilo prostora za-nj, a če ni bilo popolnoma suho, se tudi ni dalo omlatiti. Med tem časom ga je obirala žival, dež ga je pral in kvaril, da vselej ob setvi še kaliti ni hotelo. Zdaj pa porabim hitro dobro priliko, ko je žito suho, pa ga spravim na pod, ker mlatilnica zavzema prav mal prostor.“

„Veš ti, kaj mi je posebno všeč, Maticelj? Zdaj ne bo treba več gledati najetih mlatičev, kako se po celi mesec plazijo okoli oglov. Lenuhi so komaj privzdigovali cepce, ter rajše tje v kuhinjo in vežo režali. Da ti po pravici povem, ko bi jih ne bil sam priganjal, ne vem, ali bi bil mogel izhajati v slabih letinah za njihovo hrano z onim žitom, ki so ga oni namlatili. Najemnine so dobili skoraj več, kot je bilo včasih žito vredno.“

Prišla sta pogledat mlatilnico tudi kovač in kolar, dva prav razumna rokodelca. Ko sta vse prav natanko ogledala, prepričala sta se, da to ni taka umetnost. Prosila sta Posojnika, da jima je posodil mlatilnico, da doma vse pregledata. In poslušajte: prosta kmečka ro-

kodelca prerisala sta vse dele stroja ter železo dala vlit v ljubljanski fabriki. Kovaško delo je kovač sam opravil, a les, ki je prišel prej tako drag iz Nemškega, otesal je kolar. Vsaj je dosti bukev na Kranjskem. Ni minulo pol leta, ko je imela naša vas 5 mlatilnic, eno fabriško in štiri cenejše domače, ki niso mnogo zaostajale za Posojnikovo fabriško.

Ako pa mislite, da so vsi blagrovali mašine, se zeló motite. Mnogo nasprotnikov je imela ta novotarija. Najbolj, se ve da, so se hudovali na mašine tako imenovani poljski tatovi, oni malopridneži, ki so ob setvi in žetvi pod senco ležali. Ko je pa trpin kmet žito obesil v kozolec, kjer bi se moralo sušiti po 3 tedne in še dalje, izmikali so mu snopove iz kozolca. Sedaj ti ne bodo več imeli časa krasti, in če bi kje bilo nevarno, se tudi lahko malo straži teh par dni. A prej to ni bilo mogoče, ko se je moralo žito toliko časa sušiti, in potem še dalje mlatiti.

Tudi najemnikom ni bila mlatilnica po volji, vsaj pa tudi ni čudno. Poprej so čez mesec dni pri dobrem kmetu štirje najeti mlatiči dobivali na dan po 50 kr., toraj znese za vse štiri 60 gold. mesečno, a kje je pa hrana? In pri vseh teh stroških je še težko dobiti vrednega delavca.

Slamnati krovci tudi niso mlatilnic hvalili. Bil je pa ta-le vzrok. Mlatilnica je slamo tako omečila, da jo je kmet odslej rajše porabil za živino; mešal jo je med mrvo, in mogel je tudi par repov več rediti na leto. Tako se mu je pomnožil njegov pravi zaklad, živina in gnoj, ki je pač bolj koristen za kmeta, kot smodnik za vojaka, dobro je uplival na njegove poljske pridelke. Poprej je bila slama trda, živina jo je nerada jedla, ter ni kazalo drugo, kot na streho ž njo. A ta mlatilnica je vse predrugačila. Strehe so začeli kriti z opeko ali pa s platičem (kamenite pločice), in taka streha je trajala leta in leta. Z mnogo mirnejšim srcem je odslej zaspal naš kmetič, vsaj so bile hiše in druga gospodarska poslopja varna pred ognjem. Ljudje, ki stanujejo po mestih, v katerih ne vidijo družega kot golo zidovje ter mrtev kamenit tlak, oni pač ne vedó, kaj se pravi stanovati v lesenih, s suho slamo pokritih hišah, kjer najmanjše neprevidno ravnanje z ognjem zamore v malo trenutkih onesrečiti celo okolico. Ni morda groznejše prikazni na svetu, kot velik požar v burni, viharni noči. Ako nesrečni pogorelci stanujejo daleč na samoti, v ostri zimi, potem naj se usmili večni Bog! In glejte, ter strmite, vse te nesreče, da bo odvrnila ali vsaj olajšala mlatilnica! Kdor ne veruje meni, naj se sam potruji v vas Ž., in o vsem se bo prepričal.

Če še to pristavim, da tudi zavarovalnice mnogo ceneje sprejemajo zavarovanja zidanih in z opeko kritih hiš, potem naj še kdo poreče, da novi stroji niso za nič.

Ko bi kokoši imele dar govornice, bi se tudi one s svojim rudečečopastim petelinom vred potožile na mlatilnico. Kako zadovoljno so pa tudi brskale po celi mesec in še dalje okoli poda, ter zatresle dosti perja in druge nesnage med žito in slamo, da je še celó živina bolehala. Žito so razmešale po plevih in razbrskale celó na travo. Mislim, da ni gospodarja daleč na okoli bilo, ki bi se ne bil o mlatvi najmanje vsak dan parkrat z ženo skregal zavoljo kuretnine. Ko bi bile samo žito zobale, naj bi še bilo, bi vsaj gospodinje boljši močnik kuhale. No, zdaj jih bo to minulo.

Še eno razvado je odpravila mlatilnica. Ker je mlatva trajala dober mesec, znali so mnogi lenuhi porabiti to priliko, pa hajd vrečo v roke! Prosili so žito od kmeta do kmeta, na pol so s silo jemali in lahko si videl vsak dan med njimi korenjake, ki bi bili za vsak pretep pripravljeni, a cepca se jim ni dalo vihteti. Saj je bila pa tudi boljša njihova, priberačili so dokaj

več, kot bi bili v potu svojega obraza zaslužili. Vsi ti „nebodijhtreba“ so izginili, ker je bilo žito prehitro omlačeno. Se ve da ima tudi mnogo potrebnih revežev, ali taki tudi uže poprej niso mogli okoli nositi polnih vreč; usmiljeni ljudje na take tudi zdaj niso pozabili.

(Dalje prihodnjič.)

Podučne stvari.

Stariši, pomagajte učiteljem pri odgoji otrok.

Spisal J. Dimnik.

(Konec.)

Pa vse to še ni zadosti. Iz vrta je treba slaba zelišča iztrebiti, potem se pa mora z dobrim semenom obsejati in z lepimi cveticami nasaditi. Matere morate iz otrokovega srca vse hudo in slabo izganjati in dolžnost vaša je potem, da vrtec otrokovega srca z dobrim semenom, z lepimi nauki obsejete. V mehko, še nedolžno srce morate vsaditi blage cvetlice lepih čednosti, kakor: pobožnost, ponižnost, čistost, pokorščino, pridnost, zmernost, varčnost, potrpežljivost, resničnost, zlasti bogaboječnost, ki naj otroka povsod spremlja. Skrbna mati ima noč in dan svoje pazljivo oko nad svojim ljubeznjivim detetom odprto ter gleda, kaj misli, dela in počenja. Njeno uho čuje vsako najmanjšo besedo, katero njen otrok spregovori in njeno „materno srce“ vedno bíje za blagor in srečo njenega otroka. Blagor taki materi! Oče naj pa materne skrbi in prizadevanja pri odgoji otrok s svojo veljavo in moštvo podpira ter naj stoji kot strah za maternimi nauki in svarili.

Ko otrok tacih starišev doseže postavno starost, ga pošljejo z veseljem v šolo in ker je lepega in čednega obnašanja uže doma vajen, se tudi v šoli lepo véde, tako da postane izgled vsem drugim učencem in veselje učiteljevo. Ko pride iz šole domu, ga mati popraša, kaj se je novega naučil in kakošno nalogo ima ter mu ne dovoli poprej družega dela, dokler ni izvršil svoje naloge.

Skrbni stariši ne pusté svojemu otroku brez važnega vzroka šolo zamuditi ali zanemariti. Razumen oče ne bode godrnjal, če je njegov sin v šoli kaznovan in morda mati tudi ne bo nič zoper to imela, če se njeni hčerki v šoli napake mehko očitajo.

Brezskrbno in neusmiljeno mater morem taisto imenovati, katera pusti svoje nedolžno dete brez vse skrbi med popačenimi otroci in katera za vse drugo bolj skrbi kakor za osodepolno prihodnost lastnega otroka. Premnogo mater je, katere vso odgojo na šolo odlašajo ter zahtevajo od nje, da naj ona prevstroji njenega popačenega otroka v dobrega človeka. Ali — to delo ni tako lahko, kakor si marsikdo misli. Reči moram: „ubogi učitelj in uboga šola, katera mora take otroke odgojevati.“

Marsikatera mati se izgovarja, da je njeni otrok še premlad, da bi ga učila in kaznovala. Verjemite mi, da si dete dobro zapomni, kar je enkrat storilo, in ako mu nikdo ne brani, stori v drugič, v tretjič itd. Veliko je tudi tacih mater, katere se ne delajo samo slepe pred svojimi otroci, temuč nečejo tudi nobene njihove napake slišati, ako jim jo kdo drugi pové. Ta, manj ali bolj samovoljna slepota mnogih mater je ena največjih težav v prvi otroški odgoji.

Ko otrok odraste in tudi tembolj siten in nadležen postane, ga pošljejo v šolo — pa le večidel zavoljo tega, da domá sitnosti ne prodaje. Taka mati gotovo ne pomisli, kako veliko in težko breme je učitelju naložila.

Učitelj ima sedaj nalogo, popraviti vse, kar je mati v prejšnjih letih zanemarila; on mora spoznati vse razuzdanosti in razvade otrokove ter z velikim trudom razlagati, kaj sme in kaj ne sme storiti. Čudež smemo imenovati, ako iz tacega otroka res katerikrat prida človek postane. Navadno je s početka starišem nadležen, potem ga dobi šola za pokoro in nazadnje pa pade sodnji na glavo.

Da bode toraj težavno in važno delo starišev in učiteljev v odgoji otrok dober vspeh imelo, se morajo stariši in učitelji eden družega podpirati in skupno delati, kajti združene moči več opravijo, kakor posamne.

Spomini

na veliko slavjansko romanje v Rim leta 1881.

Spisuje Jos. Levičnik.

(Dalje.)

Kar zadene godbo italijanskih pešcev, čul sem jo večkrat, vem pa ne natančno, je bila li to prava, pri nas tako imenovana „vojaška banda“, ali pa so bili le trobentači (Hornisten). Bolj gotovo je prvo, ker je korakala godba vselej na čelu večih vojaških oddelkov. Kaj bolj primitivnega si človek skoraj komaj od vojaške godbe misliti zamore. 16 mož, razredjenih v štiri vrste, v eni roki držeči puško čez ramo, v drugi roki pa majhuo kratko trobentico, godlo je enoglasno (unisono) tako priproste napeve, da se mi je v resnici zdelo vse le kot otroška igrača. Dá! bil sem celó tako malopriden, da so se mi vselej silile v spomin misli: Ako bi prišel od kod kaki sovražnik, Bog vé, kaj bi ti-le možiceljni prej pometali iz rok: puške ali pa trobentice.

Prilika mi je bila videti tudi talijanske lovce, katere ondi imenujejo „Alpino Bersaglieri“. Kar je res, je res: ti so pa uže bolj čvrsti, močni, ter precej veliki fantje. Hoja njihova je vedno in vsaki čas, ako so tudi na priliko na sprehodu, urna, naskočno-nagla (Sturmschritt); gibanje trupla je elastično; rame nosijo visoko; sploh: vse vedenje njihovo je nekako drzovito-ponosno. Vojaška zapoved jim nek vелеva tako. Obleka jim je tamno-zelena. Zgornji del života pokriva kratek jopič (Waffenrock), ki ima pri prostakih na zunanji strani rokavov in na ovratniku našite olupšave iz rudečih vrvic. Podčastniki nosijo konec rokavov in na ovratniku svitlo-rudeče našive (Aufschläge); rokavi so jim na zunanji strani obšiti z rumeno-vrvičnimi olupšavami; tudi imajo vrh ramá rumene naramnice (Epaulette). Hlače imajo dolge, ki so z jopiči enake barve; le tolik razloček je, da imajo prostaki ob stranéh droben rudeč pasec, podčastniki pa precéj široko rudečo paso (porto). Za pokrivalo so jim nizki črni klobuki z zeló velikimi okrajniki; pomaknjene nosijo drzovito-ponosno na zadnjo desno stran glave (kakor pri nas na pr. pravimo „na šnajd“); čope iz kurjega perja pa imajo na njih tako velike, da sem si mislil, če bi v njih tičala tolika moč, kakor je bila v Samsonovih laséh, ne bi imel celi svet bolj hrabrih in močnih vojakov memo italijanskih „Bersaglierjev“.

Konjikov laška vojska menda nima prav veliko. V Rimu videl sem enega samega dragonca, ki je bil tudi precéj stegnjen in čvrst fant. Na glavi je imel navadno dragonsko čelado (Helm); jópa (Waffenrock) bila mu je kratka, iz tamnozelenega sukna, z rudečimi našivi na koncu rokavov in za vratom; zunanja stran rokavov našita mu je bila z olupšavami iz belih vrvic; na rami je imel zale bele naramnice (Epaulette); hlače pa imel je dolge iz svitlo-sivega sukna in z rudečo paso (porto)

Narodno-gospodarske stvari.

Vojska pijančevanju!

(Konec.)

Ozrmo se po drugih deželah in moramo pripoznati, da so tam uže davno spazili pripomočke zoper prehudo pijančevanje in da se je to, kar so tam ukrenili, skazalo uže večkrat sijajno.

Na Francoskem, na pr. je od leta 1873. do 1881. zavoljo pijanosti bilo le za $\frac{2}{5}$ manj kaznovanih. Na Švedskem, kjer ne raste vino, kjer je mraz in megleno obnebje, je zdrknilo. število samomorov zaradi pijanosti v letih 1855. do 1664. od 65 na 11.

V severni Ameriki, na Holandskem, v Belgiji, na Angleškem, Francoskem, Nemškem, v Švici, na Danskem, Švedskem, Ruskem, skoro povsod se giblje nekaj, kar kaže, da razen branečih in pritiskajočih pripomočkov je treba še delavnosti društev, ker ta je glavno kolo, da se v boji zoper pijančevanje kaj doseže, da mora postava in prostovoljno prizadevanje družbeno skupno in med seboj podpiraje se vporabiti sredstva vsake vrste, da se zavrè hudemu napredovanju alkoholizma (žganja), da se pa tam, kjer je uže, kolikor moč ustavi in ozdravijo nasledki.

Domovina naša je zdaj še brez take zavedne, dobro vravnane, krepke družbe, in vendar tako zahteva potrebnost.

Vsi, ki hočejo delati in pomagati, naj združijo se v zvezo, da bodo z besedo in dejanjem borili se proti zakletstvu pijančevanja, ki je objelo nekaj naših ljudi. Dajmo, napravimo

„avstrijsko zavezo zoper pijančevanje“!

Naloga take zaveze bila bi: vedno prodiranje in pogubne posledice preobilnega uživanja alkoholnih pijač, posebno žganja, preganjati z vso mogočo silo.

Ni sicer verjetno, da bi se ob današnjih razmerah pri nas ta pijača mogla popolnem odpraviti, kakor unanja taka društva razglašajo; vendar bi bila naloga društva ta, da bi se preobilno uživanje zabranilo ali pa vsaj omejilo.

Ali bi se to ne moglo posrečiti društvu, če bi se pečalo z ljudmi, ki so temu vdani?

Ljudstvo bi se moralo podučevati o škodljivosti preobilnega uživanja alkohola s pismom in besedo, po zavodih, kjer bi se dobivale druge ogrevajoče, pa neškodljive pijače; prodaja žganih pijač bi se morala omejiti, napraviti se postaje, kjer bi se alkoholične pijače poskušale, če niso popačene itd. S tem bi se storilo veliko za sedanjost, več pa za prihodnost.

Kjer gre za splošni človeški blagor, mora vtihniti vsako nasprotstvo, izvirajoče iz raznih stanov itd.

Društvo se bo ustanovilo. Kdor hoče pristopiti in pripomoči osebno ali z denarjem, oglasi naj se pri: „Dr. Max Ritter v. Proskowitz“ Kwassitz na Českem ali pa: „Wien I. Universitätstrasse 3.“

Gospodarsko-podučne stvari.

Novi gospodarski stroji.

Spisal Ivanov Gabrovčan.

IV.

(Dalje.)

Omeniti moram še neko posebno zaslugo mlatilnice. Mlatiči so imeli grdo navado, da so se strupe-

nega žganja le prevečkrat pošteno nalezli. Vedeli so dobro, kako škodljivo je žganje, pa varovati se ga niso hoteli. Ali prišlo je drugo vreme. Pri mašini morajo biti ljudje popolnem trezni, sicer se ne dela odročno, in celó nevarno je za delavce. Vsak pameten gospodar toraj ni pustil piti žganja, temuč rajše jim je privoščil kupico dobrega vina, ki človeku oživlja žile, a ne moti pameti.

Črnivčev Jurij je bil eden od mnogih takih mlatičev, ki niso marali toliko za cepec, kot za pijačo. Ves nevoljen je šel gonit mašino k Posojniku, ker zdaj bo malo žganja, ko bo takoj vse omlačeno. No, zaslužil je še par krajcarjev, da jih je zmetal za žganje, a pogodil se je včasih tudi za samo pijačo. Težko si ga našel treznega na veliko soboto zjutraj. Ko je začel mlatilnico vrteti, se je pač takoj videlo, da pijancu noge ne morejo dati prave podpore. In res, kot bi trenil, vrglo ga je kolo daleč tje v slamo. To ga tako razjezi, da je pustil delo, ter odšel v bližnjo žganjarijo. Pozno proti večeru vračal se je k Posojniku. Uže iz daljave slišal se je njegov zamolkli glas. Kakor bi hotel zbadati Posojnika radi mlatilnice, zadril je znano mlatiško:

„Pika poka pika pok,
Urno cepec izpod rok“,

červavno Jurju ni cepec nikoli urno izpod rok letal. V nesrečo ni bilo Posojnika na podu. Jurij stopi na pod, opotekajoč se na stene, ter približa mašini, vtakne roko tam, kjer se meče snop v njo, ali mašina ne pozna šale, strašen krik prestrašil je vse ter jih z grozo navdal, kajti Jurjevo roko zgrabila je mašina. Ko bi je ne bili hitro ustavili, Jurij bi bil brez roke, ali pa še celó v nevarnosti za življenje. V neizrečeno srečo si je moral šteti, da mu je mlatilnica samo en prst odtrgala in na nekih mestih roko malo razpraskala. Ena nesreča, če tudi iz same neprevidnosti in pijanosti, bila je dovolj, da so se ljudje spametovali. Nobenega pijanca niso gospodarji več puščali na pod, iskali so rajše treznih in pametnih delavcev. Odkar se v Ž. z mašinami dela, se tudi žganje več ne pije, ali vsaj redko, in če vprašate tamošnje gospodarje za vzrok te spreobrnitve, vsak vam bo pripovedoval o Črnivčevem Jurji. Kolika je to sreča za gospodarje, delavce in sploh za celi kraj!

V.

Gotovo ste uže slišali kaj o upornih delavcih po velikih mestih. Da bo kaj enacega prišlo tudi gor na naše Sorško polje, o tem pač živ krst ni sanjal. Gornjači pri mlatilnici naveličali so se kmalu, goniti v eno mer ta čudna kolesa, kar je tudi res težavno delo. Lucijin čevljar, ki je ob času dolge mlatve zapustil kopita, šilo in smolo, spomnil se je pri mlatilnici zopet svojega rokodelstva, in odhajaje se je zadril: „To je živinsko delo, ne pa človeško!“ Kdo bi bil pač takrat vedel, da se bodo te zabavljive besede vresničile. Vse bolj so se branili delavci mlatilnice. Prvo leto si jih še dobil, ker so nad mašino radi pasli svojo zvedavost. Ali drugo leto jih gospodarji niso mogli več za drag denar dobiti. Vsi kmetje so začeli mrmljati na Posojnika, češ, zdaj pomagaj nam in sebi, ki si te škatlje k nam privlekel. To se je našemu Posojniku uže preveč zdelo. Nekega dne je brskal po „Novicah“, pa kar na enkrat se mu zopet razvedri lice. Opazil je v nekem „Oglasniku“ vrtilo, ali po nemško „gepel“. To je priprava, s katero se vrtilo mlatilnica in slamoreznica z živinsko pomočjo. V to vrtilo se vpreže konj ali vol, in mašina boljše in odročnejše dela, kakor če ljudje gonijo. Ni minulo teden dni po tem, ko je pred Posojnikovim podom lepo rejena kobila stopala okoli vrtila. Na podu pa je bren-

čala mlatilnica ter mlatila, da se je Posojnik od samega veselja in zadovoljnosti ni mogel nagledati. Sosedje pa so bili rešeni novih skrbi, kajti sedaj so morali delavci ubogati. No, da ne bi kdo mislil, da se je revnim ljudem vsak zaslužek vzel, moram povedati, da so pridni ljudje tudi zdaj imeli dosti dela, a lenuhi so bili pa prej in so zdaj lenuhi ostali. Še le v srečo si morajo šteti delavci, da so jim novi stroji odvzeli toliko breme. Zdaj so se delavci bolj pečali z gojenjem živine, obdelovanjem polja in travnikov, in posebno skrb so obrnili gospodarji na sadno drevje, katero je bilo prej tako zanemarjeno. Posebna sreča pa je bila za ženske, da so odpravili cepce. Koliko so se mučile slabotne ženske prej pri mlatvi, pa vsaj drugače tudi ni moglo biti, ker je manjkalo ljudi.

(Konec prih.)

Spomini

na veliko slavjansko romanje v Rim leta 1881.

Spisuje Jos. Levičnik.

(Dalje.)

Ker je iz bližnjega trga „Piazza del Popolo“ odhajal vsako četrto ure „omnibus“ na kolodvor, podali smo se posloviti od prijaznega (tudi nemščine zmožnega) portirja na imenovani trg, zasedli ondi čakajoč voz, in zdajci odpeljali se z njim skozi ulico „Via Babnina“, čez španjski trg, memo Propagande, in skozi mnogo drugih cest. Jako drago mi je bilo, da nas je naš pot pripeljal še enkrat v bližavo preslavne bazilike „Marije Večje“ (S. Maria Maggiore), in da sem se od nje vsaj iz daljave še enkrat posloviti zamogel. Da je bila ta cerkev zlasti rajn. neumrljivemu papežu Piju IX. posebno priljubljena, omenil sem takrat, ko sem jo popisoval. To sem bil pa menda pozabil povedati, da so se oni (r. Pij namreč) vsako leto, dokler je živela Cerkev v Rimu prostost, na sv. Večer o polnoči podajali tje k slovesni Božji službi. Blizu te bazilike zavije se ulica proti kolodvoru; le gredé bili smo tam, in našli ondi romarjev za odhod pripravljenih še toliko, da smo se vsaj v malem predstavljene čutili v čase ljudskega preseljevanja (Völkerwanderung). Zastopane smo videli razne noše in šege, čuli govoriti mnogovrstne jezike, vsak pa se je posebej in na svoj način, ali v duhu, ali pa bolj očitno, poslavljaj od Rima. V tem smo si pa bili menda vsi edini, da ločitev ni bila nobenemu prijetna. Saj je skor vsak lahko sprevidel, da zapušča „Večno Mesto“, njegova prekrasna svetišča, preimenitne starine, palače, in milijone znamenitosti brž ko ne za vselej. Sicer prihaja rimsko romanje, kakor sploh marsikaj na svetu, vedno bolj v šego; ali silna oddaljenost, veliki stroški, pa popotne težave so zadržki, ki marsikaterega odvrta od tacega popotovanja. Le kaki večji in nenavadni zgodovinski dogodek, na pr., oprostitev sv. Očeta iz njih ječe; pridobitev njihovih prejšnjih lastnin in pravic; povrnitev kakega večjega slovanskega naroda iz razkolništva v naročje sv. Cerkve ali kaj enacega dalo bi zopet povod za tako splošno slovansko romanje v Rim, kakor je bilo to, ki ga opisujejo pričujoči „Spomini“. Ko bi narodi za kaj tacega bolj goreče prosili in molili, kdo vé, da bi se ne spelnile njih želje! Saj pri Bogu ni nemogoča nobena reč.

Dolgo in dolgo smo čakali, predno se nam je dalo znamenje, da naj zasedemo za nas pripravljene vozove nalašnega (separatnega) vlaka. Storili smo radi že to. Ali oni mi, ki smo se vozili v vagonih tretjega reda (katere sem bil opisal o svojem času bolj natančno), nismo si mogli misliti drugače, kakor da je storilo vodstvo italijanske železnice vse, otežiti nam vožnjo in

prav noter do srca ogreniti nam spomin na našo navzočnost v Rimu. Natlačili so nas v vozove, kakor zelja v kad. In snaga, — bolje: nesnaga v vozovih, ta! ta! Komaj smo bili zasedli svoja mesta, uže smo začutili obilost taistih drobnih krvižejnih živalic, ki imajo od urnega skakanja svoje ime. Prtljage smo si morali zopet zložiti nekaj k nogam, nekaj pa v naročje, in poslednjo držati z rokami, da bi ne bila morda v kako nadlego vsaki nasprot sedeči osebi. In v takem položaji sojeno nam je bilo, voziti se celo noč in noter tje do Jakina (Ankone). Pa — to še ni bilo vse. Če bi se bili vsaj koj odpeljali naprej, imeli bi bili upanje, da bo tem prej naših neprijetnost konec. Al, minulo je četrto ure, drugi četrto, in menda še tudi tretji, vlak pa je stal nepremakljiv v kolodvoru, kakor kaka zamrznjena ladija kje tam gori na severnem zemeljskem pasu. In po drobno-hripavem glasu, ki je v eno mer kričal: „Nàpoli! Nàpoli! Nàpoli!“ sprevideli smo, da odhajal bo menda še večerni vlak na Neapel prej, kakor da nas odpravili bodo na pot proti Jakinu. Bog zna, koliko časa bi bilo trajalo še to; al zdaj pričel je gromovito kričati (po italijanski) nad kolodvorskim obojem neki glas, ki se nam je dozdeval močno znan. Bil je naš rojak gospod stotnik vitez Zitterer, ki je bil z vso resnostjo vzel dotične načelnike na paragraf, ter ošteval jih zaradi tacega zoprnega nagajanja in očitno hudovoljne mečkalosti prav po vojaški. In! — pomagalo je: kmalu zatem odpeljal nas je brzi hlaçon ven v noč od srebro-blede mesečine osvitljeno.

Z Bogom! sveti Rim! bilo je naše kratko poslovilo!

Okoli polnoči dospeli smo na postajo Orte. Silna žeja nas je mučila; zapustil sem bil toraj ondi vagon, da bi bil dobil kaj pijače; al postajske zgradbe bile so zelo daleč; če bi bil pa z oddaljenjem od vlaka zgrešil še pravi vagon, potem bi bila noč in daljna vožnja še le neprijetna. S kondukterjem se tudi nisem mogel razumeti, koliko časa bomo ostali; za najbolje sem tedaj spoznal, da sem se koj žejen zopet podal nazaj v vagon. V urni vožnji drdrali smo zopet naprej; trudnost nam je za kako četrto ure siloma zatisnila spanja-željne oči; proti jutru pa je nastal tako občuten mraz, da so nam „plaidi“, na katerih smo prej vendar malo lože sedeli, zdaj zopet po drugi strani prav dobro služili. Ko je napočil jutranji zor, peljali smo se ravno skozi ozke in slabo-rodovitne soteske apeninskega gorovja. Prevozili smo mnogo tunelov, daljših in krajših; prišli pa tudi v divje-romantične, naravno-lepe kraje, kjer bi bil človek rad veleva hlaçonu, naj malo bolj počasi vozi, da bi se bila kaka stvar lože ogledala, ako bi se bil on brigal za to. Vtisnil sem si bil pa uže tje gredé več posamesnih krajev tako dobro v spomin, da sem se jih vedel še dobro spominjati. Bila pa nam je razmera vožnje v tem ugodna, da smo one kraje, katere smo bili v noči pred praznikom sv. Petra in Pavla prevozili v temi, zdaj videti zamogli pri svitu dneva.

Ko smo se pripeljali iz apeninskih dolin zopet na odprti svet, nahajali smo se v resnično rajskih planjavah. Polja in livade stale so v polnosti bogastva, ki ga zemlja rodi; toplo solnce obsevalo je vse s svojimi zlatimi žarki, in kamorkoli se je ozrlo oko, radovati se je zamoglo prelepega stvarjenja. Da, Italija! res si lepa, pravi zemeljski raj; le škoda, da te ljudje spreminjajo v vse kaj drugega, kakor kar bi bila lahko; in sicer tem bolj, ker te je mati-narava obogatela v resnici na prav zapravljiv način.

Med 9. in 10. uro pripeljali smo se bili na neko postajo, odkjer se je k levi daleč gor videlo veliko mesto. Morda je bila to Sinigaglia; vsaj po zemljevidu sem kaj tacega sodil. Popraševali smo se romarji eden drugega o tem; al nihče ni vedel pravega povedati;

panjem, popravljajem mostov ostane na leto 2027 gld., ali vzdrževanje vsakega kilometra ceste v vipavskem okraji stane po 75 gold. na leto.

Vse drugače je v okraji logaškem: tam stane po sami 14% nakladi vsak kilometer ceste blizo 120 gold., na leto, poleg tega pa je še vsa tlaka za vzdrževanje. Koliko stane vzdrževanje tamošnjih najbolj povoženih cest, to naj presodijo častiti bralci iz sledečih podatkov izvedencev, predstojnikov okrajnih cestnih odborov logaških in ložkih, kateri, akoravno oddani z namenom, dokazati potrebo izrednih pomočkov, vendar tudi še zeló omejeni kažejo veliko razliko bremen posameznih okrajev.

Pri računanju oziralo se je pri vsaki progi posebej, po koliko voz se prevaža po nji na dan in na leto in to na podlagi izkazov južne železnice, po koliko metričnih stotov blaga se na postaji Rakek oddaja (odvažajo in privažajo) vsako leto, po množini blaga pa tudi po številjenji preračunalno se je poprečno število voz na delavnik na vsaki progi. Po tem vravnala se je potreba nasipanja cest.

Stroški za posipanje pa so se preračunali pri vsaki progi s posebnim ozirom na oddaljenost kamnolomov in pa na množino peska ali šotra, katerega se more pripeljati na cesto poprek vsak dan in to zopet po dvojnati mogočnosti, ki se ravnate po slabšem ali boljšem stanu dovoznih potov od kamnolomov.

Izvedenci trdijo, da se prevaža sèm ter tjà vsak delavnik:

- a) na progi Rakek-Bloška Polica po 300 voz,
- b) " " Bloška Polica-Novavas po 156 voz,
- c) " " Bloška Polica-Babnopolje po 84 voz,

Letni stroški za vzdrževanje pa so se preračunali, ako se računa po pol kub. metra na voz:

a) za 14,2 kilomet. dolga progo Rakek-Bloška polica na leto	17.565 gold.
pri nakladanji po $\frac{3}{4}$ kub. metra pa	13.800 "
b) za 10 kilomet. dolgo progo Bloška Polica-Novavas pri nakladanji po $\frac{1}{2}$ kub. metra	7.260 "
pri nakladanji po $\frac{3}{4}$ kub. metra pa	6.060 "
c) pri 19 kilom. dolgi progi Bloška Polica-Babnopolje pa pri nakladanji $\frac{1}{2}$ kub. metra	5.890 "
pri nakladanji $\frac{3}{4}$ kub. metra pa	5.073 "

Te številke kažejo, da bi tudi v ugodnejšem, po izvedencih za zdaj pripoznanem slučaju vsi letni stroški vzdrževanja znašali

pri progi a) za kilometer po	1091 gold.
" " b) " " "	726 "
" " c) " " "	387 "

Po teh številkah ne bo se dalo tajiti, da je za vzdrževanje ravno omenjenih cest treba tudi izrednih sredstev.

(Dalje prihodnjič.)

Gospodarsko-podučne stvari.

Novi gospodarski stroji.

Spisal Ivanov Gabrovčan.

IV.

(Konec.)

Pri vsej tej sreči Posojnikov um še ni miroval. Baš tik njegovega poda tekkel je potok, ki je v deževnem vremenu jako narastel. Če morejo goniti ljudje in živina mašino, ali bi je ne mogla tudi voda, ta najce-

nejša moč, mislil si je Posojnik. Premeril je svet okoli poda ter sprevidel, da se dá voda vzdigniti par čevljev, da potem z večjo močjo na kolo teče. Marsikak gospodar bil bi se obotavljal, začeti take poskuse, ali naš Posojnik ni bil tak mož. Dal je zajeziti vodo, poravnal je malo strugo ter postavil mlinsko kolo pod jez. To kolo bilo je v zvezi z drugimi malimi vreteni, in ta vretena z mašino. Spustil je vodo na kolo, in prazno mlatilnico je pač voda gonila, ali mlatiti ni mogla. Vsak gospodar bi bil obupal, ali Posojnik je imel glavo na pravem konci. Poklical je na pomoč bistrumnega kolarja, in ta mu je v enem tednu popravil korito in kolesa. Zopet so spustili vodo na kolo, a zdaj je bilo drugače. Mlatilnica je celó prehitro mlatila, morali so nekoliko vode na strani izpustiti. Zdaj je prispel Posojnik do vrhunca svoje sreče. Bil je lahko ponosen na-se in na svoja dela. Vsa dolina ga je hvalila ko najbolj umnega gospodarja ter ga tudi posnemala. Od blizu in daleč hodili so ogledovat njegove naprave, in vsak, kdor je le mogel, skušal se je ravnati po njem.

Nekega dne pripeljal se je gosposko oblečen človek na Posojnikov dom, pregledal je vse, ter se potem zopet odpeljal, kakor so nekateri mislili, v Ljubljano. Čez dobrih 14 dni dobil je Posojnik od c. kr. vlade zlato medalijo za zasluge v gospodarstvu. A kmetje so prvokrat videli, da cesarska vlada ne skrbi samo za pobiranje davkov, temuč da ji je tudi na srci blagostanje ljudstva. To dosedanje mnenje našega kmeta je tudi bilo opravičeno, ter mu želimo z boljšim mnenjem o vladi še boljše prihodnosti.

* * *

A zdaj se moram posloviti od lepega kraja Ž. na krasnem sorškem polji. Opisal sem vam, kako so se tu vpeljali gospodarski stroji, posebno mlatilnica in slamo-reznica, ki opravljate najtežja kmečka dela. Kdor je poznal poprej te kraje ter zašel kedaj med pridno ali trpeče to ljudstvo, ta se ne more prečuditi, kako se je vse spremenilo. Koliko tarnanja, zdihojanja si moral preslišati! Kmečki stan so tudi sami zaničevali, razvedrilo se jim je lice le tedaj, če jim je kdo pripovedoval, da ne bo v nebesih nobenega gosposkega človeka, temuč sami kmetje.

Naj pa stopi kedo izmed bralcev danes v to vas, ta je pač ne bo mogel prehvaliti, kajti naš kmet se je zopet zavedel svojega častitljivega stanu. A vidno se je pomnožilo tudi njegovo blagostanje. Odslej je boljše volje plačeval cesarju davke, in veselega srca odmeril je svojemu duhovnemu pastirju pri biri obilnejšo mero.

Pred dobrimi 10 leti bile so hiše večinoma lesene, s slamo pokrite, danes izgledajo ko župni dvorovi (farovži). V zadnjih letih dobili so šolo, župana, in vsak čas pričakujejo, da jim bode mil. nadškof tudi gospoda župnika za stalno postavil. Ustanovili so bralno društvo, in vsaka hiša brez izjeme je naročena na družbo sv. Mohorja, a boljšim gospodarjem prihajajo vsak teden na dom ljubljanske „Novice“. Vsaj so pa vaščani tudi sami spoznali to spreobrnjenje. Skoraj bi ne veroval, da bi vojaki za svojo godbo iz zmagovitega boja ponosneje stopali, kot naši možaki, ko jih na Gospodov dan lepo vbrano in milo doneče zvonjenje iz farnega zvonika vabi k cerkveni slovesnosti. Iz srca se moraš radovati, če jih pogledaš, te krepke možake in žene, ter njih zarod, čvrste fante in zala postavna dekleta.

Ko je Posojnik omožil svojo hčer v bližnjo vas, bila je med balami z belo-modro-rudečimi trakovi okinčana mlatilnica namesto starih kolovratov, katere so navadno neveste v prejšnjih časih za balo dobivale. In če še povem, da je ravno zdaj Anžičev Jože iznašel novo železno past za lisice in dihurje, kar pa mislim

*

drugej opisati, no potem mislim, da je Ž. dosti napredovala.

Ločiti se moram zdaj od tebe, krasno sorško polje, in ti prijazna vas, kjer stoji tudi hiša mojega očeta. Bodi prisrčno pozdravljena od tvojega sina v daljnem, tujem kraji!

Slovenska Matica.

Izpis

iz zapisnika 60. odborove seje 3. oktobra 1883.

Prvosednik: g. P. Grasselli; odborniki: gg. J. Marn, A. Kržič, Fr. Levec, M. Pleteršnik, A. Praprotnik, A. Senekovič, dr. J. Sterbenc, Fr. Šuklje, J. Tomšič, J. Vavrū, M. Vodusek, Fr. Wiesthaler, V. Zupančič, dr. J. Zupanec, dr. A. Jarc, J. Vilhar.

Gosp. prvosednikov namestnik prof. J. Marn je v imenu vsega odbora čestital gosp. prvosedniku P. Grasselliju o cesarskem poslavljenju z redom železne krone III. vrste, naj nosi ta red na korist in radost svoji preljubljeni rodovini, na prid in čast beli Ljubljani, na blagost in slavo Slovenski Matici — zdrav in čvrst njen voditelj — še mnoga mnoga leta!

Gosp. prvosednik se iskreno zahvaljuje odboru za čestitko, obžaluje pa, da pri toliko drugih poslih ne more storiti za literarno društvo Slovenske Matice, kolikor bi rad; zato opominja odbor, da bi že zdaj mislil na volitev takega moža za prvosednika, ki hoče in more svoje moči posvečevati Slovenski Matici.

I.

Potrjenje zapisnika 59. odborove seje.

Zapisnik 59. odborove seje se potrdi.

Izpis iz zapisnika vsake seje naj se kakor uradno poročilo v osmih dneh po seji oznani v „Novicah.“

II.

Naznanilo prvosednikovo.

13. julija ob 11. uri dopoludne bili so gg. prvosednik Grasselli, 2. njegov namestnik Levec in odbornik Šuklje sprejeti v avdienci od presvetlega cesarja, da bi jim izročili „Spomenik“, kterege je o šeststoletnici na svetlo dala Slovenska Matica. Gosp. prvosednik je cesarja nagovoril takole:

Veličanstvo!

„V obeh deželah, kateri te dni praznujete slavnost šeststoletnega združenja s presvetlo krono habsburško, stanujejo Slovenci v velikem številu, na Kranjskem zlasti je Slovencev ogromna večina prebivalstva.“

„Slovenska Matica, literarno društvo, ktero ima svoje ude po vseh deželah, koder prebiva slovenski narod, štela si je v svojo dolžnost, da tudi na literarnem polju postavi patriotičen spomenik svečanosti, ktero obhajajo do malega vsi Slovenci. Izdala je v to svrhu slavnostno knjigo in preudano prosi: Vaše veličanstvo blagovoli premilostno sprejeti en izvod te knjige!“

Njihovo veličanstvo je na to blagovolilo odgovoriti:

„Es freut Mich sehr, diesen neuen Ausdruck der patriotischen Gesinnung Meiner treuen Slovenen entgegenzunehmen.“

Presvetli cesar so prašali, koliko udov ima Matica, ima svoje ude samo na Kranjskem ali tudi po drugih slovenskih deželah; posebno so želeli vedeti, ali jih ima kaj tudi na Štajarskem. Slednjič so prašali, kakšne knjige dava Matica na svetlo.

Gosp. prvosednik jim odgovori, da izdava izvirne, znanstvene in učne spise, pa tudi prevode, posebno leposlovnih del, letos pa da je izdala samo ta „Spomenik.“

Potem je bila deputacija premilostno odpuščena.

Visokorodni gospod grof Jan. Harrach daroval je z dopisom iz Prage 29. septembra 1883 Slovenski Matici na njeno prošnjo in na priporočilo gosp. J. Lega, uradnika Musea kraljevstva Češkega 83 vezanih najlepših knjig iz česke pesniške literature.

Radosten sprejme odbor ta dragoceni dar in sklene blagodušnemu daritelju pismeno izreči zahvalo.

III.

Poročilo tajnikovo, oziroma knjižničarjevo o dobi od 59. odborove seje.

Deželni predsednik, preblagorodni gospod baron A. Winkler, naznanja zahvalo njihovega veličanstva cesarja in njihove ces. visokosti cesarjeviča Rudolfa za čestitanje Slovenske Matice o veselem dogodku v cesarški rodovini.

Slavnosti v Ljutomeru 2. septembra gospodu prof. dr. Fr. vitezu Miklošiču na čast sta se udeležila v Matičinem imenu gospoda odbornika Praprotnik in Šuklje.

Častno službo poverjenikov Slovenske Matice so prevzeli rodoljubno:

1. V goriški nadškofiji:

P. t. gosp. Cibič Anton, dekan, za dekanijo Črniče.

2. V krški škofiji.

P. t. gosp. Hočevar Jakob, magister farmacije, za dekanijo Velikovec.

P. t. gosp. Petek Franc, mestni kaplan, za dekanijo Pliberk.

P. t. gosp. Žerjav Matej, župnik labodski, za dekanijo spodnji Dravski grad.

3. V lavantinski škofiji:

P. t. gosp. Belšak Anton, župnik pri sv. Petru, za Radgonsko okolico.

P. t. gosp. Jazbec Anton, dekan, za dekanijo Marenberg.

P. t. gosp. Jug Franc, vikar, za dekanijo Ptuj.

P. t. gosp. Lendovšek Mihael, župnik v Makolah, za Makole in okolico.

P. t. gosp. Mraz Tomaž, dekan, za dekanijo Vozenico.

P. t. gosp. Praprotnik Franc, nadučitelj, za Št. Lovrenc in M. D. v Puščavi.

P. t. gosp. Vraz Janko, kaplan, za dekanijo Rogatec.

4. V sekovski škofiji.

P. t. gospod Pavalec Jurij, kaplan, za dekanijo Cmurek.

5. V tržaško-koperski škofiji.

P. t. gosp. Čuček Rajmund, c. kr. profesor, za dekanijo Koper.

P. t. gosp. Stariha Jakob, dekan, za dekanijo Pičan.

6. Za Dunaj.

P. t. gosp. Navratil Ivan, c. k. ravnateljski adjunkt najvišje sodnije na Dunaji.

Od zadnje seje pristopilo je 75 novih udov: 4 ustanovniki in 71 letnikov.

Novi ustanovniki so:

P. t. gosp. Stariha Jakob, dekan v Pičanu.